

REDACTIONEEL

In zijn recente boek, getiteld *Over vriendschap* (Lannoo 2010), citeert benedictijner oblaat en hoogleraar Wil Derkse met instemming een quote van zijn collega en vriend Cornelis Verhoeven: "Vriendschap is een zone zonder gevaar." Getuigt die uitspraak van een schaamteloze naïviteit? Ja en neen. Ja, omdat ze voorbijziet aan het frêle karakter van de vriendschap die, zoals alle goede dingen, een gemakkelijke prooi wordt van negatieve krachten als eigenbelang, machtswellust en genotzucht. En neen, zo'n uitspraak is wel degelijk terecht, ze vormt zelfs een bijzonder scherpe aanklacht tegen wie de vriendschap heeft verward met impulsen die haar niet versterken maar juist vernietigen.

Verhoeven en Derkse kunnen niet beticht worden van lichtzinnig woordgebruik. De spreuk waarmee ze hun vriendschap hebben bezegeld, impliceert de (stilzwijgende) erkenning van de aanwezigheid van Hem die bij elk van zijn verschijningen als eerste woord in de mond nam: "Vrede zij u. Vrees niet." Omdat beide auteurs een Oorsprong veronderstellen bij de beleving van de ware vriendschap, voegt hun quote aan de scherpe veroordelingen van alle mogelijke vormen van misbruik in (pastorale) vertrouwensrelaties een nieuwe dimensie toe: het verdriet om de miskennis van een 'Derde' die al het mooie wat tussen twee mensen kan geschieden vrijwaart van scheefgroei en angst.

Die 'Derde' beheerst het dossier 'Gratie en affectiviteit' van dit nummer. Dit dossier, hoofdmoot van deze aflevering, dankt zijn contouren aan het negende geboortemillennium van de cisterciënzer Aelred van Rievaulx, de mysticus die met zijn gracieuze benadering van de thema's 'vriendschap' en 'liefde' het *dédain* ontkracht waarmee men in het tijdvak na de Verlichting wel eens over de 'duistere middeleeuwen' durfde te spreken. De lezer die de monastieke geest van de beschouwing waardeert (een kracht die ook vandaag een lichtpunt kan zijn in de kerkcrisis), zal begrijpen waarom binnen die contouren evengoed hedendaagse bespiegelingen over de genade van de menselijke (en dus kwetsbare) aanraakbaarheid hun plaats hebben gevonden, onder meer in een achtledig gedicht dat de naam van een klein modern hooglied waard is en in een eigenzinnige duiding bij zeven schilderijen van Johannes Wickert.

Deze zomereditie van *De Kovel* heeft iets van de diptiek van Salvador Dalí (zie afbeelding). De portretten van Dalí en zijn vrouw Gala worden gevormd door de contouren van de lijsten. De stand van de hoofden is ontleend aan de populaire prent *Het Angelus* van de door Dalí bewonderde schilder Jean-François Millet, waarop een boer en een boerin in gebed op hun akker staan afgebeeld. Als zelfs de avant-gardist Dalí het gebed de meest geschikte 'mal' vindt om het mysterie van de liefde uit te beelden, waarom zou u, geliefde lezer van dit blad, niet dezelfde overweging maken bij het ter hand nemen van deze, aan affecties toegewijde, aflevering? Zorgt niet een biddende en dankbare houding voor het schuldeloze genot van de volle smaak van 'goede wijn'?

Dirk Hanssens osb, *hoofdredacteur*